

2. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15> (дата звернення 15.03.2021).

3. Апанасенко К.І. Про джерела правового регулювання дозвільних відносин у сфері господарської діяльності. *Економіка та право*. 2019. № 3(54). С. 3-23.

4. Лозинський Ю.Р. Дозвільна система як адміністративно-правовий інститут. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 6. С. 240-242.

УДК 346.16(043.2)

Удовенко Д.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Мілімко Л.В., к.ю.н., доцент

ФУНКЦІЇ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Розглядаючи матеріально-правові та процесуально-правові елементи господарського законодавства в діапазоні господарсько-правової відповідальності, потрібно невідкладно з'ясувати актуальність даних площин для сучасного світу. На сьогоднішній час, велика кількість країн Європи належить до країн континентальної правової сім'ї, у тому числі й Україна. Головною метою господарського права є регулювання та дотримання законності у відносинах між суб'єктами підприємницької діяльності, саме завдяки господарсько-правовій відповідальності.

До теоретичних засад, які визначають сутність відповідальності суб'єктів господарювання та забезпечують досягнення нею мети, відносяться її функції, які конкретизують саме мету цієї відповідальності. На думку окремих авторів, мета і функція взаємодіють між собою: якщо буде реалізована санкція, передбачена певною правовою нормою, то буде досягнуто мету і виконано функцію, що впливають із правових норм [1].

Відповідно до ч. 1 ст. 216 ГК учасники господарських відносин несуть господарську відповідальність за правопорушення у сфері господарювання через застосування до правопорушника господарських санкцій на підставах і в порядку, передбачених законами [2].

Наприклад, І. Булгакова стверджує, що господарсько-правова відповідальність виконує такі основні функції, як компенсаційно-відновлювальну, попереджувальну і сигналізаційну, то, на наш погляд, буде більш правильним погодитися з О. Вінник у тому, що господарсько-правовій відповідальності притаманні як загальні (характерні для будь-якої юридичної відповідальності), так і спеціальні функції (є

притаманними переважно для господарсько-правової відповідальності) [3].

Відповідно, до категорії перших відносять попереджувально-стимулюючу, штрафну функцію, а до категорії других компенсаційно-відновлювальну, інформаційну, сигналізаційну функцію.

Попереджувально-стимулююча функція господарсько-правової відповідальності (як юридична будь-яка функція) виявляється в тому, що не лише використання господарсько-правової відповідальності, а й сама небезпека її застосування змушує учасників господарських зв'язків (насамперед суб'єктів господарювання) діяти правомірно, аби уникнути негативних наслідків у результаті застосування такої правової відповідальності.

Штрафна функція (за вчинення правопорушення функція покарання) незначною мірою специфічна для господарсько-правової відповідальності, хоча в вірних випадках значну роль відіграє (оплата штрафної неустойки, яка передбачає і сплату суми неустойки, і повного відшкодування збитків; в окремих випадках це можуть бути господарсько-адміністративні штрафи за заборонені законом дії у сфері економічної конкуренції, якщо вона створила лише загрозу, обмеження конкуренції на ринку, не завдавши шкоди її учасникам).

Компенсаційно-відновлювальна функція як провідна (на наш погляд) у системі функцій полягає у відновленні порушеного правопорядку й усуненні наслідків неправомірної поведінки суб'єкта господарювання.

Ця функція притаманна усім видам та формам господарсько-правової відповідальності, але найбільше - відшкодуванню збитків, штрафним санкціям (сплаті неустойки).

Сигналізаційна функція проявляється в тому, що застосування до суб'єкта господарювання господарсько-правової відповідальності є сигналом для нього про необхідність поліпшення своєї роботи з метою уникнення в майбутньому втрат від застосування такої відповідальності, а для контрагентів такого господарюючого суб'єкта - сигналом про необхідність зважити доцільність продовження з ним договірної зв'язку або розірвання існуючого.

Роль інформаційної функції полягає в інформуванні учасників господарського життя про негаразди в діяльності їх партнерів (якщо до останніх застосовуються господарсько-правові санкції контролюючими органами, контрагентами тощо), а відтак - у доцільності корегування своїх відносин із ними [4].

Таким чином, основними функціями господарсько-правової відповідальності є компенсаційна, попереджувально-стимулююча, штрафна (каральна), сигналізаційна та інформаційна, вплив яких має забезпечити рівні умови господарювання та дотримання усіма учасниками

господарських відносин суспільного господарського порядку.

Література

1. Сучасні тенденції в юридичній науці України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 24-25 квіт. 2015 р.). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. 164 с.

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 14.03.2021).

3. Вінник О.М. Господарське право: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2009. 624 с.

4. Актуальні проблеми правового регулювання в Україні та країнах ближнього зарубіжжя (в контексті співпраці з Європейським Союзом): матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Львів, 24 лист. 2014 р.) / відп. ред. П.О. Куцик. Львів: Львівська комерц. акад., 2014. 468 с.